

IDEOLOGIE BRANNÉ VÝCHOVY V DĚJINÁCH

Přečtěte si úryvky z dobových příruček branné výchovy z let 1930, resp. 1974 a odpovězte na otázky níže.

„(...) máme všichni tu povinnost náš stát až do posledního dechu chrániti a svoji samostatnost za všech okolností uhájiti, (...) máme všichni tu povinnost býti v brannosti vychováni a vycvičeni. Tedy i ženy. (...) Náš stát půjde zajisté vždy za ideálem a nebude volati boha války ku pomoci ani tehdy, byť i před jeho očima jevil se válkou dosažitelný zisk v barvách nejkrásnějších. Železo se bude u nás – a to důkladně – kouti jen tehdy, když všetečná ruka bude sahati na naše práva a rušiti naši mírovou práci, sloužící k povznesení státu a našeho lidu. Než stačí toto k udržení trvalého míru? (...) Myslím, že nikoliv. (...) Smíme pochybovati o tom, že by poražení světové války nepomýšleli na odvetu? Sotva.“

(J. Šindelář: Branná příprava naší mládeže, Plzeň 1930, s. 4–5.)

„Obrana ČSSR je záležitostí všeho lidu. (...) Pokud existuje kapitalismus, trvá nebezpečí války. (...) Každý občan má zájem na tom, aby naše socialistická vlast vzkvétala, aby ve světě byl mír. Jen v míru je možno budovat socialismus. Nechceme, aby naši krásnou socialistickou vlast znovu pokořili kapitalističtí utlačovatelé, aby ji zničila válka. V případě útoku se budeme bránit. Kdyby imperialisté rozpoutali válku, měl by každý občan svůj úkol. Muži by hlavně bránili vlast na frontě se zbraní v ruce. (...) Jiní by ochraňovali lidské životy a materiální hodnoty na ostatním území státu. Dospělým by měla vydatně pomáhat i mládež. (...) Skutečný vlastenec neváhá přinést všechny oběti ani položit život při obraně socialistické vlasti.“

(Branná výchova pro 6. a 7. ročník základní devítileté školy, Praha 1974, s. 12–14, 27.)

1. Ve kterých čtyřech hlavních bodech se obě příručky shodují?
2. Jak je v obou ukázkách definován nepřítel? Jmenujte konkrétní stát/y, které měl autor textu pravděpodobně na mysli.
3. Víte, které bojovníky českých dějin kladla mládeži za vzor branná výchova za první republiky a které za socialistického Československa? Ke kterým válečníkům se odkazovaly obě?